

Sote- ja hyvinvointiala osaamisen profilointi

Työryhmän jäsenet: Tiina Aalto (Turun AMK), Mikko Haapala (Turun ammatti-instituutti), Heidi Haapaniemi-Kahala (LSKKY), Anne Isotalo (Turun AMK), Heidi Mäenpää (Raseko), Anne Lautsamo (V-S TE-toimisto), Tarja Mäkelä (V-S TE-toimisto), Terhi Rummukainen (Turun AKK), Terhi Tevameri (V-S TE-toimisto), Miia Tuominen (Turun yliopisto, Sote-akatemia) ja Elina Vuorio (Turun AMK)

2022

Varsinais-Suomen osaamisen tulevaisuutta ennakoimassa

Turku | Varsinais-Suomen liitto | Turun yliopisto | Kumppanuusfoorumi | Turun ammattikorkeakoulu | Novida | Yrittäjät Varsinais-Suomi | Turun Aikuiskoulutuskeskus | Raseko | Turun kauppakamari
Varsinais-Suomen ELY-keskus | TE-palvelut | Teknologiakampus Turku | Terveyskampus Turku | Salon seudun koulutuskuntayhtymä | Yrityssalo Oy

SOTE- JA HYVINVOINTIALAN SKENAARIOT

Laajat sote- ja hyvinvointialan skenaariokuvaukset:

[Sote ja hyvinvointi – Varsinais-Suomen Ennakointiakatemia](#)

TASAISEN KEHITYKSEN HYVINVOINTIYHTEISKUNTA

Koulutuksessa on panostettu **digiosaamisen kehittämiseen**, myös työelämässä olevien henkilöiden kouluttaminen. **Koulutuksen moniammatillinen toteutus** on lisääntynyt ja työntajat aktiivisesti mukana. **Valtion ohjausmekanismi tukee veto- ja pitovoimaa. Vieraskielisten osuus työvoimasta on lisääntynyt. Oppisopimuskoulutus on nosteessa.** Sote- ja hyvinvointialalla tapahtuu **osaamisen eriytymistä**. Siirtymään opinnoista työelämään (**nivelvaihe**) on panostettu erityisesti Varsinais-Suomessa. SOTE-uudistus toteutui onnistuneesti, eikä **henkilöstön työhyvinvoinnin** kehittämistä unohdettu. **Asiakas/potilas on aidosti palvelutuotannon keskiössä ja moniammatillinen ja eri sektorien välinen yhteistyö on saumatonta.** Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään aidosti työpaikoilla ja **työtehtävien muotoilua** on lisätty entisestään. **Reaaliaikaisesta datasta** on tullut aito **tiedolla johtamisen väline**. **Työyhteisöt** ovat **valmentautuneet** vastaanottamaan ja **toimimaan eri kulttuuritaustoista lähtöisin olevien sote- ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa**. Maakunnan väestön sairastavuus- ja hoiva-aste ei ole lisääntynyt 2020-luvun alun tilanteeseen nähden.

PAIKALLAAN JUOKSEVA HYVINVOINTIYHTEISKUNTA

Työyhteisöt hyödyntävät toimialalla tehokkaasti **osa-aikaisuutta**, myös **siirtymät työtehtävien ja työnantajien välillä mahdollistetaan**. **Opetusyksiköitä on kytketty suoraan työpaikoille** (mm. osaamisen kehittyminen vastavuoroisesti ja TKI-innovaatiot kehittyvät). **Koulutusvolyyymiä kasvatetaan** valtakunnallisesti huomioiden eri koulutusasteet. **Jatkuvan oppimisen keinovalikoimaa hyödynnetään** runsaasti työpaikoilla: osaamismerkkien/sertifikaattien merkitys lisääntyy. Hyvinvointialueet ovat saaneet rekrytointiin apuja (erit. lyhytaikaisten sijaisuuksien osalta). **Yhteistyötä on tiivistetty** entisestään sote- ja hyvinvointialan ammattilaisten ja asiantuntijoiden kesken kansallisesti ja kansainvälisesti. **Varsinais-Suomessa toteutettu digitaalisten asiakas- ja potilasjärjestelmien harmonisointi**. **Yksityisen sektorin merkitys palvelutuottajana on lisääntynyt** samalla, kun itse maksavat sote- ja hyvinvointipalvelujen käyttäjät lisääntyvät. **Hoitoon ja huolenpitoon liittyvää priorisointia** tehdään entistä **enemmän ja systemaattisemmin**.

LASKUAURINGON HYVINVOINTIYHTEISKUNTA

Sote- ja hyvinvointialan **vetovoima on heikentynyt** ja on **pulaa opiskelijoista**, mikä **kärjistää työvoimapulaa**. Alan **opettajien osaaminen on irtautunut työelämästä**, mikä johtanut **koulutuksen laadun heikkenemiseen**. Koulutettuja **ammattilaisia ja asiantuntijoita** siirtyy entistä enemmän **töihin ulkomaille ja/tai toisille toimialoille**. Julkisen ja yksityisen sektorin **palvelutuottajien välinen kilpailu** (mm. työvoima, asiakkaat) **lisääntynyt**. **Väestön palvelutarve on kasvanut** eri kohderyhmien osalta, mikä johtaa **hoidon ja huolenpitoon** liittyviin **pakkopriorisointeihin** – yksityinen sektori kasvattaa markkinaosuutta ja **hoivan vakuutusperustaisuus on vahvistunut**. 2020-luvun rakenneuudistus toteutui vain hallinnollisesti. Sote- ja hyvinvointialan työstä irrotetaan kaikki se, mikä ei vaadi alan koulutusta. **Maakuntaan siirretään potilaita/asiakkaita muualta Suomesta**, jossa on akuutimpi työvoimapula. **Digitalisaation mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty** sote- ja hyvinvointipalvelutuotannossa.

RADIKAALIEN MUUTOSTEN HYVINVOINTIYHTEISKUNTA

Milleniaalit eivät halua sote-töihin. **Työnantajat ovat joustamattomia** (mm. työaika, vieraskielinen työvoima). Suurin osa **koulutuksesta toteutetaan verkkotutkintoina**, ja samalla työpaikkoja veloitetaan isompaan koulutusvastuuseen. Koulutuksen taso on rapautunut yhteiskunnassa. **Palvelujärjestelmän toimivuudessa on isoja ongelmia** ja **muutosvastarintaa** esiintyy **työyhteisöissä**. **Asiakkaat ja potilaat kritisovat palveluja**. Hoiva- ja hoitotyöhön osallistuu **kouluttamaton henkilöstö**, mutta myös asiakkaiden ja potilaiden läheiset sekä vapaaehtoiset. **Henkilömitoituksessa on epäonnistuttu** ja asiakkaita ja potilaita siirretään alueilta toisille, jopa EU:n sisällä. **Digitalisaation ja teknologian hyödyntämisessä** on otettu iso askel **takapakki**. **Kestävän ja vastuullisen palvelutuotannon näkökulmaa ei huomioida** vedoten resurssipulaan. Väestön sairastavuus- ja hoivan indeksi on noussut merkittävästi. **Ennalta ehkäisevistä ja toimintakykyä ylläpitävistä palvelutuotannosta on siirrytty korjaaviin palveluihin**. Väestön eriarvoisuus kasvaa entisestään – ja se hyväksytään yhteiskunnassa.

SOTE- JA HYVINVOINTIALAN TOIVOTTAVAN SKENAARION 'TASAISEN KEHITYKSEN HYVINVOINTIYHTEISKUNTA' OSAAMISPROFIILI 2030

ESIHENKILÖ: case hoivakodin johtaja

GENEERISET TAIDOT

- Esihenkilö- ja alaistaidot
- Perehdyttämistaidot ja rekrytointitaidot
- Osaamisen johtaminen (sis. veto- ja pitovoima)
- Eettinen osaaminen
- Resilienssi
- Priorisointiosaaminen
- Varautumisosaaminen (ml. Ongelmanratkaisutaidot)
- Strateginen johtamisosaaminen (ml. ennakointiosaaminen)
- Vaikuttavuusosaaminen (ml. laatuosaaminen)
- Verkostoitumisosaaminen (ml. yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja)
- Työhyvinvointiosaaminen
- Monikulttuurisuusosaaminen

ERITYISTAIIDOT

- Toimialojen ja sektorien rajat ylittävän verkosto- ja yhteistyöjohtamiseen liittyvä osaaminen
- Digi- ja teknologisesti kehityskulusta ja järjestelmien kehittymisestä kokonaisnäkemys
- Kestävän kehityksen hallintaosaaminen (mm. palvelujen tuottamisen näkökulmasta)

KVALIFIKAATIOT

- Osaamisen johtamisen -sertifikaatti
- Potilasturvallisuuden hallintaosaaminen -sertifikaatti
- Vastuullisuusjohtaminen -sertifikaatti (ml. kestävän kehityksen ja vaikuttavien palvelujen tuottamisen näkökulmat)

AMMATTILAINEN: case lähihoitaja

GENEERISET TAIDOT

- Digiosaaminen ja teknologinen osaaminen
- Monikulttuurisuusosaaminen
- Oma-aloitteisuus, itseohjautuvuus
- Vuorovaikutustaidot
- Tiimityötaitot
- Asiakas keskiössä -ajattelu kaikessa tekemisessä
- Eettinen osaaminen
- Viestintätaidot (osaa tuoda näkyväksi omaa ammattialaansa eri kanavissa)
- Tietoturva-, tietosuoja- ja kyberosaaminen
- Työhyvinvointiosaaminen (omasta itsestä huolehtiminen)
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Asiakasosallisuuteen, saavutettavuuteen, liittyvä osaaminen palvelujen toteuttamisessa
- Ohjauksellinen työote, kokonaisvaltainen asiakas- ja palvelujärjestelmäosaaminen
- Päihde- ja mielenterveysosaaminen (ennalta ehkäisevä palveluosaaminen)
- Laaja-alainen lääkehoito-osaaminen (omana laajana asiakokonaisuutena)
- Selkoviestintäosaaminen eri kohderyhmille

KVALIFIKAATIOT

- Ammattitutkinnot ja erityisammattitutkinnot
- Lähiesimiestyön ammattitutkinto
- Tuotekehityksen ammattitutkinto
- Sertifikaatti / osaamismerkki: tekniikkaan orientoitunut lähihoitaja

SOTE- JA HYVINVOINTIALAN JATKUMOSKENAARION 'PAIKALLAAN JUOKSEVA HYVINVOINTIYHTEISKUNTA' OSAAMISPROFIILI 2030

ESIHENKILÖ: case hoivakodin johtaja

GENEERISET TAIDOT

- Esihenkilö- ja alaistaidot
- Perehdyttämistaidot ja rekrytointitaidot
- Osaamisen johtaminen (sis. veto- ja pitovoima)
- Eettinen osaaminen
- Resilienssi
- Priorisointiosaaminen
- Verkostoitumisosaaminen (ml. yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja)
- Työhyvinvointiosaaminen
- Monikulttuurisuusosaaminen

ERITYISTAIIDOT

- Toimialojen ja sektorien rajat ylittävän verkosto- ja yhteistyöjohtamiseen liittyvä osaaminen
- Digi- ja teknologisesta kehityskulusta ja järjestelmien kehittymisestä kokonaisnäkemys
- Kestävän kehityksen hallintaosaaminen (mm. palvelujen tuottamisen näkökulmasta)

KVALIFIKAATIOT

- Osaamisen johtamisen -sertifikaatti
- Potilasturvallisuuden hallintaosaaminen -sertifikaatti

AMMATTILAINEN: case lähihoitaja

GENEERISET TAIDOT

- Paineensietokyky
- Priorisointikyky
- Tiimityötaitot
- Vuorovaikutustaidot
- Asiakas keskiössä -ajattelu kaikessa tekemisessä
- Eettinen osaaminen
- Digiosaaminen ja teknologinen osaaminen
- Työhyvinvointiosaaminen (omasta itsestä huolehtiminen)
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Kattava asiakas- ja palvelujärjestelmäosaaminen
- Palveluohjausosaaminen
- Päihde- ja mielenterveysosaaminen (toimintakyvyn ylläpitämiseen liittyvät osaamiset)
- Ikääntyneisiin liittyvä laaja-alainen osaaminen
- Laaja-alainen lääkehoito-osaaminen (omana laajana asiakokonaisuutena)
- Selkoviestinnän perusosaaminen

KVALIFIKAATIOT

- Sertifikaatti / osaamismerkki: tekniikkaan orientoitunut lähihoitaja
- Hoiva-avustajan tutkinnon kautta edetään lähihoitajan tutkintoon

SOTE- JA HYVINVOINTIALAN EI-TOIVOTTAVAN SKENAARION 'LASKUAURINGON HYVINVOINTIYHTEISKUNTA' OSAAMISPROFIILI 2030

ESIHENKILÖ: case hoivakodin johtaja

GENEERISET TAIDOT

- Rekrytointitaidot
- Perehdyttämisaaminen (erityisesti ei-ammattilaisten osalta)
- Monikulttuurisuusosaaminen
- Nopea valmius tehdä henkilöstöresurssin uudelleen organisoimista
- Priorisointikyky
- Eettinen osaaminen
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Työpaikkamarkkinointitaidot
- Liiketalous- ja talousosaaminen
- Kiinteistönhallinta- /isännöintiosaaminen
- Kieli- ja kulttuuriosaamista laaja-alaisesti
- Juridinen osaaminen

KVALIFIKAATIOT

- Sertifikaatit / osaamismerkkit: liiketalouteen, juridiikkaan ja isännöintiosaamiseen liittyvää täydennyskouluttamista

AMMATTILAINEN: case lähihoitaja

GENEERISET TAIDOT

- Paineen ja epävarmuuden sietokyky
- Nopea valmius siirtyä työtehtävästä toiseen
- Priorisointikyky
- Eettinen osaaminen
- Työturvallisuusosaaminen
- Työhyvinvointiosaaminen (omasta itsestä huolehtiminen)
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Laajasti eri asiakas- ja potilasryhmien tuntemus pinnallisesti
- Päihde- ja mielenterveysosaaminen (korjaavien palvelujen osaaminen)
- Lääkehoito-osaaminen (nykyisenkaltainen)

KVALIFIKAATIOT

- Hoiva-avustajan tutkinnon kautta edetään lähihoitajan tutkintoon
- Sertifikaatit / osaamismerkkit: ei-ammattillisen sote- ja hyvinvointialan koulutuksen käyneet suorittavat erilaisia toimialan substanssiin liittyviä lyhytkoulutuksia

SOTE- JA HYVINVOINTIALAN MULLISTUSSKENAARION 'RADIKAALIEN MUUTOSTEN HYVINVOINTIYHTEISKUNTA' OSAAMISPROFIILI 2030

ESIHENKILÖ: case hoivakodin johtaja

GENEERISET TAIDOT

- Rekrytointitaidot
- Perehdyttämisosaaminen (erityisesti ei-ammattilaisten osalta)
- Monikulttuurisuusosaaminen
- Nopea valmius tehdä henkilöstöressurssin uudelleen organisointia
- Priorisointikyky
- Eettinen osaaminen
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Työpaikkamarkkinointitaidot
- Liiketalous- ja talousosaaminen
- Kiinteistönhallinta- /isännöintiosaaminen
- Kieli- ja kulttuuriosaamista laaja-alaisesti
- Juridinen osaaminen

KVALIFIKAATIOT

- Hoivakodin johtajan -sertifikaatti (tilanteessa, jossa esihenkilötyö on ulkoistettu)

AMMATTILAINEN: case lähihoitaja

GENEERISET TAIDOT

- Paineen ja epävarmuuden sietokyky
- Nopea valmius siirtyä työtehtävästä toiseen
- Priorisointikyky
- Eettinen osaaminen
- Työturvallisuusosaaminen
- Työhyvinvointiosaaminen (omasta itsestä huolehtiminen)
- Resilienssi

ERITYISTAIIDOT

- Laajasti eri asiakas- ja potilasryhmien tuntemus pinnallisesti
- Päihde- ja mielenterveysosaaminen (korjaavien palvelujen osaaminen)
- Lääkehoito-osaaminen (nykyisenkaltainen)

KVALIFIKAATIOT

- Hoiva-avustajan tutkinnon kautta edetään lähihoitajan tutkintoon
- Sertifikaatit / osaamismerkkit: ei-ammattillisen sote- ja hyvinvointialan koulutuksen käyneet suorittavat erilaisia toimialan substanssiin liittyviä lyhytkoulutuksia
- Sertifikaatit / osaamismerkkit: asiakkaiden ja potilaiden omaiset, läheiset sekä vapaaehtoiset suorittavat hoivan ja huolenpidon ABC -tyyppisiä lyhytkoulutuksia.

